

Кернякевич-Танасійчук Ю. В.

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри судочинства навчально-наукового юридичного інституту,
Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ

ЩЕ РАЗ ДО ПИТАННЯ ПРАЦІ ЗАСУДЖЕНИХ ОСІБ

Питання праці засуджених осіб неодноразово ставало предметом обговорення у колах як науковців, так і практичних працівників. Досі тривають дискусії з приводу залучення засуджених осіб до праці в обов'язковому чи добровільному порядку.

Норми Кримінально-виконавчого кодексу України (далі – КВК України) регулюють питання праці осіб, які відбувають покарання у виді громадських робіт, які (роботи) зводяться, по суті, до суспільно корисної праці (ст. 36), засуджених, які відбувають покарання у виді виправних робіт (ст. 41), засуджених до арешту (ст. 52), засуджених до обмеження волі (ст. 60), засуджених військовослужбовців, які відбувають покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні (ст. 77), засуджених до позбавлення волі (глава 18), засуджених до покарання у виді довічного позбавлення волі (ч. 3 ст. 151). При цьому найбільш детальної регламентації в кримінально-виконавчому законі набуло питання праці засуджених до позбавлення волі.

Попри зміни, внесені у квітні 2014 р. до КВК України, які уніфікували підхід законодавця до розуміння правової природи праці засуджених до позбавлення волі як права, не можна залишати поза увагою той факт, що праця засуджених завжди матиме обов'язковий характер і в чистому вигляді як право не може розглядатися. Такий висновок можна зробити зі здійсненого аналізу норм чинного кримінально-виконавчого законодавства, яке серед основних засобів виправлення та ресоціалізації засуджених називає суспільно корисну працю, що містить економічні, фізичні чи оздоровчі цілі та мету виконання зобов'язань засудженим. А тому створення умов для залучення засуджених до праці та відшкодування ними збитків, завданих злочинном, а також виконання інших майнових зобов'язань залишається одним із пріоритетних напрямів реалізації кримінально-виконавчої політики [1, с. 40]. Сьогодні це питання не втратило своєї актуальності.

Про це свідчать і задекларовані плани Міністерства юстиції України на поточний рік, які зводяться до забезпечення роботою та стимулювати ув'язнених і засуджених до праці. Як зазначила О. Висоцька, «ми маємо залучати засуджених до роботи, бо вважаємо, що вони будуть більш вмотивованими, якщо знатимуть, як можна чесно заробляти, та матимуть при виході із установ позбавлення волі певний капітал» [2].

Видається, що такі наміри варто вітати та втілювати в життя з урахуванням європейського досвіду й особливостей національного правового менталітету.

Як слушно зауважувала Т. А. Денисова, «сьогодні ситуація у більшості розвинутих західних країн кардинально змінилася. Праця у пенітенціарних си-

стемах репрезентується не як виправний засіб, притаманний марксистській філософії, а як інструментальний засіб, що дає змогу засудженим більш легко переносити ув'язнення, можливість для бажаючих підготуватися до майбутньої свободи в аспекті забезпечення себе зайнятістю» [3, с. 114].

Водночас М. Ю. Кутєпов цілком справедливо розглядає працю засуджених як шлях до ресоціалізації [4].

Справді, унаслідок застосування праці засуджених до позбавлення волі з урахуванням індивідуальних особливостей особистості засудженого в кінцевому підсумку можна досягти працевлаштування особи, звільненої з місць відбування покарання, що буде найкращим підтвердженням не лише ефективності застосування праці засуджених до позбавлення волі, а і їх успішної ресоціалізації.

Список використаної літератури

1. Кернякевич-Танасійчук Ю. В. Про правову природу праці засуджених до позбавлення волі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки*. Херсон, 2014. Вип. 3. Т. 2. С. 37–40.

2. Олена Висоцька: Європейський досвід допоможе нам напрацювати дієву модель залучення ув'язнених до праці. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/olena-visotska-evropeyskiy-dosvid-dopomoze-nam-napratsyuvati-dievu-model-zaluchennyu-uvyaznenih-do-pratsi> (дата звернення: 19.02.2022).

3. Денисова Т. Визначення ефективності виправного впливу на осіб, засуджених до позбавлення волі. *Право України*. 2019. № 7. С. 108–124.

4. Кутєпов М. Ю. Праця засуджених як шлях до ресоціалізації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 322–325.

Кікалішвілі М. В.

доктор юридичних наук,

доцент кафедри кримінально-правової політики

та кримінального права Інституту права,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КОРУПЦІЙНА ЗЛОЧИННІСТЬ: ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ

У сучасному світі корупційні правопорушення не лише завдають шкоди внутрішній безпеці держави, а й безпосередньо негативно впливають на міжнародне співробітництво, адже мало хто з розвинених держав буде охоче співпрацювати з країною, яка заражена вірусом корупції майже в усіх ланках забезпечення життєдіяльності цієї країни [1]. Певним чином негативний імідж корумпованої країни спостерігається щодо України. На жаль, стан корумпованості (особливо серед вищих посадовців) у нашій державі постійно зростає. Ця негативна тенденція спостерігається, незважаючи на позитивні зрушення, які стали відбуватися з 2014 р. (створення ряду антикорупційних органів із спеціальними повноваженнями, удосконалення нормативно-правової бази антикорупційного характеру, загальне формування негативного ставлення до корупції серед населення шляхом залучення до подібної роботи громадських об'єднань та ЗМІ).

Є очевидним, що питання протидії корупційній злочинності набуває все більшої актуальності для нашої держави. Розглянемо поняття та ознаки феномену корупційної злочинності.